

«Trusler, forutsigbarhet og motstandsdyktighet».

Koordinator Gerd Johanne Valen

Trusler

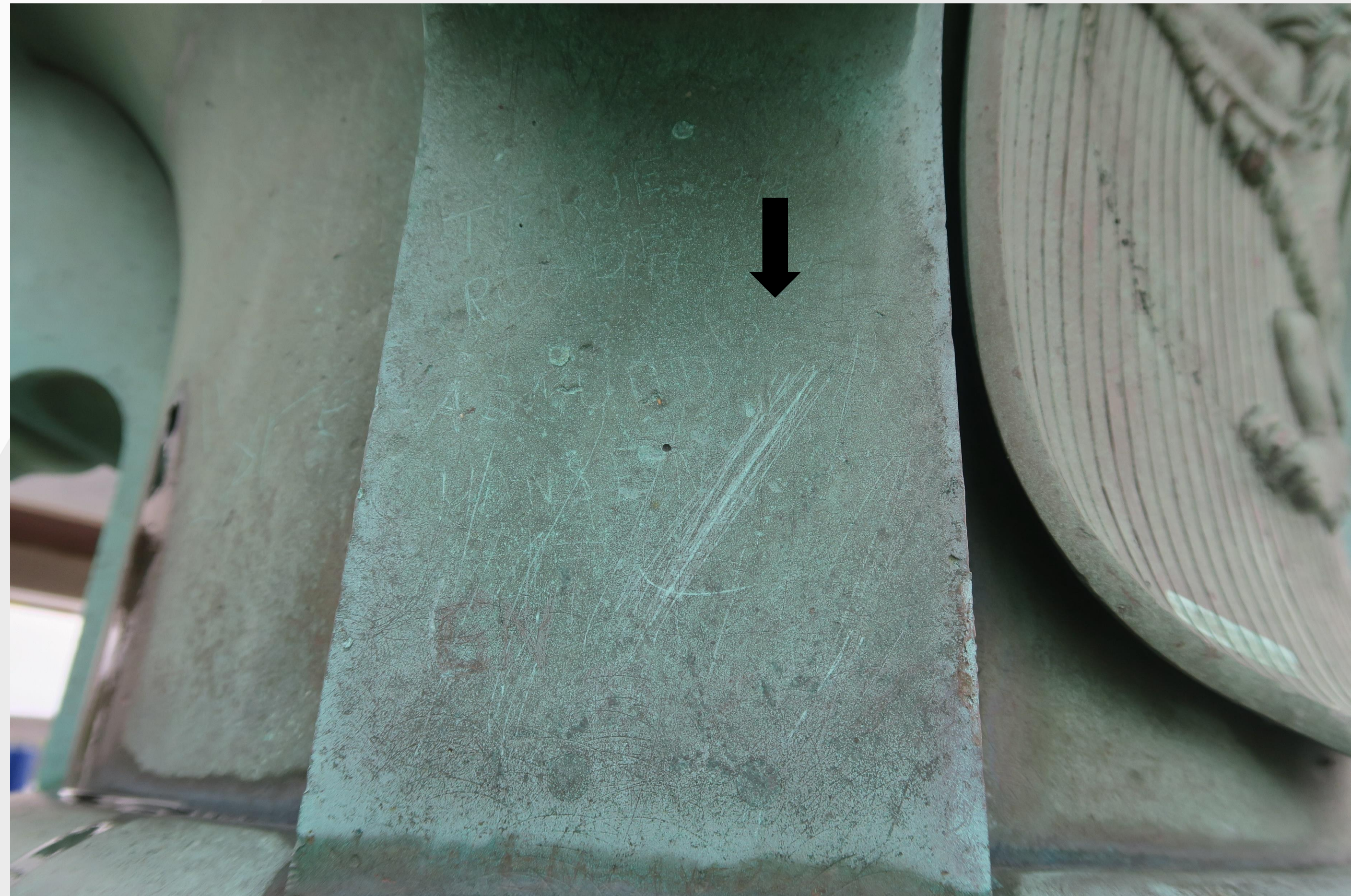
- **Meridianstøtta:**
- Utfordringer er selve monumentets tilstand- må kartlegges bedre- få vite eksakt hva truslene er.
- Omgivelsene- miljøpåvirkning- og visuelle forstyrrelser- kan oppleves som trussel?
- En buffersone/hensynssone- krever omfattende arbeid med rullering av reguleringsplanen.

Tilstand- slitt av vær og tegn på tagging

Diverse sprekker i globus- kapitelet og søylen

Gjennomgående hull i globusen og endring av overflate kapitélet

Det industrielle bakteppe.

Forutsigbarheten for å bevare i Hammerfest

- Vi har pr. i dag : et verdensarvråd, et faglig råd , en forvaltningsplan og en tiltaksplan- og oppfølging som krever prosjektmidler for hele verdensarven.
- Det er kommunalt ansvarlige i hver kommune som følger med, og disse er medlem av faglig råd. Parkavdelingen i HK tar ansvar for enkle vedlikeholdsoppgaver for området- parkoppgaver. Tilstandsrapporter for freda objekter: krever innleid kompetanse, etter sesongen i år håper vi at vi vet mer og om det bør være miljøovervåking- bedre analyse av risiko osv.
- Det fredete området krever en forvaltnings- drift og vedlikeholdsplan- med klare prioriteringer og ansvarsfordeling. Den har vi forutsetninger for å lage når tilstanden er avdekket. Viktig for å unngå sårbarhet avhengig av personer.
- Ønske om ytterligere skolering og deltakelse fra kommunal administrasjon- drift og planlegging.
- Området i nærheten av Meridianstøtta har behov for en hensynsone/buffersone.
- Min drøm er at store deler av Fugleneshalvøya blir rendyrket til verdensarv- utdanning- ungdom- historiefortelling, samt småskala industri som ikke plasseres innen siktlinjene og er visuelt forstyrrende. En halvøy som verdsetter disse verdiene for framtidens generasjoner - hadde vært å foretrekke.

Motstandsdyktigheten

- Meridianstøtta er motstandsdyktig- den har stått i mot ekstremvær med saltdrev og stormer, kullstøv fra kullomlossingsplassen (kullkrana), amoniakkutslipp fra Findus, sotproblemer fra LNG-anlegget på Melkøya, «tålt utslipp» fra biler, hurtigruten og cruisebåter, vært måsenes utkikkspunkt og avfallsplass, «tålt tagging» fra turister og ungdom. Stått i et miljø med store endringer i 164 år.....men kanskje må vi revurdere denne motstandsdyktigheten?
- Meridianstøtta –trenger mer omsorg og et bedre miljø rundt seg.
- Under utredningsarbeidet om verdensarvsenter for Struves meridianbue har det kommet innspill og ønsker for et besøkssenter ved Meridianstøtta.
- Det lover godt for framtida at man ser for seg bedre formidling, men det betyr også et bedre grep om forvaltning av området.

Tilstand Lille Raipas

- **Alta/ Lille Raipas**
- Utfordring tilrettelegging av hele stien, intro og bedre formidlingsarena.

Forutsigbarheten og motstandsdyktighet i Alta

- Stien og parkeringsplassen er sårbar, men MPI-avdelingen i Alta har et godt grep om arbeidet, men har ikke gode nok rammer- med ekstra prosjektmidler vil utbedring av stien og økt informasjon langs den - bli et viktig tiltak i år.
- Neste tiltak vil være å lage en bedre formidlingsarena ved det geodetiske punktet
- I Alta finnes det en underavdeling av NN-vitensenter som på sikt kan være med å utforme gode undervisningstilbud.
- Motstandsdyktigheten er relativt god så lenge MPI-avdelingen er engasjert og kan bidra med egne ressurser og har fokus på vedlikehold. Derimot finnes noen underleverandører av nødetater som dessverre har tatt seg til rette i området, men med god dialog håper man å hindre flere uhell.
- Under pågående utredning om verdensarvsenter- så har vi allerede et verdensarvsenter i Alta som det er godt å trekke veksler på og som også kan huse verdensarven Struves meridianbue.
- Men også her er det behov for noen grep- verdensarven krever at flere kan formidle og forvalte Struves meridianbue- og bør ikke være personavhengig.

Tilstand i Kautokeino: Luvddiidčohkka

- **Kautokeino/Lodiken**
- Tilgjengelighet og veien over Bæskades, mer holdbar merking og bedre informasjon
- Manglende vedlikeholdsrutiner/ressurser

Muvravarri/ Bealjašvárri

- **Muvravarri**
- Utfordring er: tilrettelegge starten av stien, forbedre formidlingen ved punktet. Manglende vedlikehold / prioriteringer / ressurser

Forutsigbarhet og motstandsdyktighet i Kautokeino

- Lodiken- sti og terreng er motstandsdyktig- men behov for mer holdbar merking, men Bæskades veien er akilleshælen –kalvingsområde.
- Muvravárri – stien er sårbar- dette sprer seg- p.g.a deler av stien er sammen med en barmarks vei.
- Ingen rutiner for vedlikehold i kommunen- for drift/vedlikehold av de to stiene. Dette må på plass- for å synliggjøre eget engasjement og i samråd med koordinator.
- Visjoner om eget verdensarvsenter for verdensarven Struve i Kautokeino og- eller en «kombinasjonsmodell» sammen med den immaterielle kulturarven slik som Sophus Tromholts fotografier (1882-83) eier UIB, samt 33 verk som kommunen har søkt inn til UNESCOs Memory of the World List av Nils-Aslak Valkeapää «Aillohas». I tillegg blir kanskje også «Joik» en del av den immaterielle kulturarven. I tillegg arbeides det med et nasjonalparksenter i kommunen,
- Interessen for et besøkssenter lover godt for framtida- men det krever flere grep- at interessen holdes vedlike- drift/kultur/ planlegging skolerer om forvaltning av verdensarv– Økt fokus på forvaltning av stiene og de geodetiske punktene- og god formidlingen i et eget besøkssenter.

Generelt

Vi er mer motstandsdyktige og med større fokus på verdensarven Struve i dag enn hva vi var for to-tre år siden.

Men det forutsetter:

Gode rammebetingelser for forvaltning og formidling av Struves meridianbue.

At kommunene satser på økt kunnskap om verdensarven som er en god investering for framtida.

Godt samarbeid mellom stedene- samkjørte formidlingsprosjekter og at kommunene gir muligheter for å øke forvaltningskompetansen til de som har ansvar, samt prioritere verdensarven i det daglige

Når flere har visjoner for eget steds verdensarv- og også et besøkssenter – vil det kunne øke bevisstheten i bruk og vern av verdensarven.

- **Ønskeliste:**
- Øke prosenten til koordinatorstillingen- og samme vilkår for utvikling av sentre for Struve som andre verdensarvsteder.
- Muligheter til å gjøre riktige valg i forhold til vern og beskyttelse av Meridianstøtta.
- Gode stier og aktive kommuner, bedre rekonstruksjon av punktet og bedre formidlingsarena på minst to av punktene.
- Bygge opp kompetanse i alle kommunene når det gjelder forvaltning/formidling av verdensarven, og tilegne seg realfagskompetanse for bruk av Struves meridianbue til undervisning.
- Eget besøkssenter eller flere?